

ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES

Pàg. 1

–S'ha de destacar el fet que en aquells temps no hi havia cap possibilitat de "continuar" els estudis de primària o de primeres lletres en l'entorn proper. L'institut de Manresa encara no s'havia aixecat i per tant només hi havia dues opcions: o les famílies benestants pagaven els estudis dels fills a Barcelona o les famílies de nivell baix o mitjà, com era el cas dels Perarnau-Canal, enviaven els fills al seminari.

– Al comentar la biografia de Salvador Perarnau, com passa en tots els casos d'aquella època, no es pot obviar la qüestió de la guerra del 1936-39, encara que faci una mica de basarda per la complexitat i la càrrega ideològica del tema. Proposem que es plantegi com un conflicte molt greu i cruent que va enfrontar dos bàndols perquè pensaven diferent de com s'havia d'organitzar la política, el treball i l'economia, la religió, la vida quotidiana, etc.; que els que tenien més o menys les mateixes idees del nostre poeta van perdre la guerra i els que van poder, com ell, van haver d'exiliar-se.

Pàg. 3

–Per descomptat que a partir de l'activitat 4 es pot obrir un debat en el qual es puguin explicar raonadament les opcions triades per l'alumnat.

Pàg. 4

–Exercici 5 i 6. Després de trobar la solució, es pot fer referència al fet que va ser Mestre en Gai Saber, l'any 1965, un títol honorífic que s'atorga als poetes guanyadors dels tres premis més importants dels Jocs Florals de Barcelona en diferents anys: l'Englantina d'Or, la Flor Natural i la Viola d'Or i Argent.

També es pot recordar que dels literats esmentats en l'exercici 6, eren també Mestres en Gai Saber: Àngel Guimerà, Jacint Verdaguer, Joan Maragall i Mercè Rodoreda.

Pàg. 6

– Se'n deia cal Cabo perquè el propietari, el pare de Perarnau, era el caporal (el *cabo*) dels peons caminers de la carretera. En temps dels besavis i anteriors, es construïen al costat de les carreteres unes casetes per acollir les persones o famílies que tenien cura del manteniment dels vials importants. A cada grup de caminers, comandats per un capatàs (el *cabo*), se li assignava un tram de carretera (uns cinc quilòmetres amunt i uns cinc avall). Així al llarg de la carretera hi havia diverses casetes, cadascuna amb un equip.

El pare Perarnau s'havia traslladat amb la seva família des de Berga, d'on eren oriunds, per exercir aquesta feina de capatàs en els moments que es va construir la carretera de Manresa a Súrria, cap a mitjan segle XIX.

–Pot resultar difícil de diferenciar els punts 7 i 8, corresponents a la casa on es va instal·lar a la tornada i la casa on va morir. Per facilitar

la distinció, es podria visualitzar la fotografia del seguici fúnebre (de la revista *El Salí* i que es pot recuperar a l'apartat "Imatges" del web de l'Ajuntament sobre Salvador Perarnau), i comentar que va morir en un pis ben a prop del carrer que surt a la fotografia.

Pàg. 7

– Cal Cabo, en realitat està dins del territori de Cerarols, el petit i antic llogaret (habitat des dels temps dels romans) situat dalt d'un turó, on actualment només hi queden dues cases, l'església i unes tres masies disperses. El torrent de Camprubí (ara, sense aigua) que passava pel mig del barri del Fusteret era el límit de Cerarols, de manera que des de la plaça de Fusteret cap a avall formava part de Cerarols i des de la plaça cap a amunt, era del poble de Súria.

– Concretament, a la Solvay li interessava més que res disposar de l'aigua dels dos canals que tenia el Fusteret per al procés de fabricació de la potassa i de l'electricitat que produïen les turbines de la fàbrica.

– En l'apartat tecnològic, cal fer esment que si bé en els primers moments les turbines servien per fer moure els engranatges de la maquinària tèxtil, després es van utilitzar per fer electricitat (afegint-hi un alternador). Es pot recordar que quan funcionava la fàbrica, l'any 1913, des del Fusteret es va començar a abastir d'electricitat al poble de Súria.

Pàg. 10

– Exercici 5. En la fotografia, pot sobtar veure-hi una xemeneia que fumeja. En aquest punt, és interessant recordar que en uns primers moments l'energia s'obtenia pel moviment de les turbines a partir del salt de l'aigua del canal que entrava a la fàbrica, però com que els rius d'aquesta zona són molt irregulars,

els empresaris també van instal·lar-hi una màquina de vapor, a base de carbó, per a les èpoques d'estiatge del riu. D'aquesta manera no s'havia de deturar la producció.

Pàg. 12

– Es pot recordar que a Cal Cabo hi ha una ceràmica incrustada a la façana que marca la línia on va arribar l'aigua durant els aiguats de 1907.

Pàg. 13

Salvador Perarnau duia sempre un clavell a la solapa com a símbol de la seva elegància. És per aquest motiu que va rebre el sobrenom de *El poeta del clavell al trauc*. Per altra banda, també és conegut com *El poeta de Súria*.

Nosaltres ens hem permès fer una petita adaptació d'un dels seus sobrenoms, El poeta del clavell al trauc. Així, les activitats sobre textos narratius les hem agrupat a l'apartat que porta per nom "L'escriptor del clavell al trauc" i les poesies a "El poeta de Súria".

És important remarcar que les activitats lingüístiques que proposem sobre narrativa i poesia no suposen una feina afegida a la que es fa habitualment a classe dins l'àrea de Llengua i Literatura Catalana a cicle mitjà de primària: comprensió lectora, escriptura, coneixement de la llengua, lectura (silenciosa i en veu alta) de narracions i poemes, cerca de paraules al diccionari, etc. Només que, en aquest cas, les activitats estan contextualitzades en la vida i l'obra de Salvador Perarnau.

Exercici 1

Com es pot veure, el conte no està sencer. S'han triat els paràgrafs que ens han semblat imprescindibles per a la lectura.

Per a informació del mestre, es pot visualitzar el conte sencer al web de l'Ajuntament sobre Salvador Perarnau: <https://www.suria.cat/salvadorperarnau/proses/narrativa/>

Cal comentar als alumnes que els Mossos d'Esquadra d'aquell temps no tenien ni les mateixes funcions ni, evidentment, l'organització actual. Per a informació del mestre, es pot consultar a <https://mossos.gencat.cat>

Pàg. 14

Exercici 6

Dur a terme, prèviament, aquesta activitat de manera oral amb tot el grup classe, servirà per treballar la comprensió, l'argumentació i el debat. La resposta que cada alumne faci al seu quadern pot ser la seva particular, o bé el resultat del que s'ha parlat entre tots.

Les intervencions del mestre aniran dirigides a moderar i dirigir el debat i les intervencions dels alumnes amb preguntes del tipus: què creus que hagués respost en "Tres-cents al Grill" si hagués estat molt content d'atrapar-lo?

Pàg. 18

Exercici 3

El llistat dels arbres fruiters de l'exercici han estat triats amb la intenció de parlar-ne, prèviament, sobre els que han vist o no la horta de Súria i si saben quin és el lloc on es cultiven habitualment.

Per altra banda, també es pot aprofitar aquesta activitat per buscar informació sobre quines són les característiques climàtiques que requereix cada arbre (si suporta bé el fred, si contràriament ha de ser cultivat en zones més càlides, etc.).

El **codonyer**, per exemple, és un arbre de climes càlids i temperats, però que resisteix bé el fred i aprofita molt bé la humitat quan es planta a les vores dels rius. El **taronger** i el **llimoner** són arbres delicats que necessiten d'un clima molt suau i càlid i no suporten les glaçades. L'**alvocat** és un arbre tropical i, per tant, no tolera les temperatures baixes. El **castanyer** és un arbre força resistent a les temperatures fredes de l'hivern, però a l'estiu, tot i que pot suportar temperatures altes, viu millor en temperatures moderades. La **pomera** suporta temperatures baixes i és uns dels arbres fruiters característic de les comarques septentrionals i de muntanya. La **prunera** vol zones càlides i assolellades. El **caquier** requereix d'estius llargs i càlids per a la maduració dels fruits. El **cirerer** és segurament l'arbre fruiter que es planta més sovint als horts i als patis de la comarca del Bages i és molt resistent als canvis de temperatures.

Pàg. 19

Exercici 4

Prèviament a la realització de l'exercici, cal explicar als alumnes que en aquestes frases Salvador Perarnau utilitza la tècnica de la personificació que atorga característiques i trets humans a una fruita (la magrana).

A l'apartat "Tast de proses" del web de Salvador Perarnau, trobareu el conte *La magrana*, d'on s'han extret aquestes frases. Si es creu oportú, un cop realitzada l'activitat, la podeu llegir als infants.

Pàg. 20

Exercici 7

És important fer adonar als alumnes que les il·lustracions de Joan Junceda personifiquen les hortalisses, de la mateixa manera que fa Salvador Perarnau en els seus poemes.

Pàgina 21

Exercici 8

Pensem que les il·lustracions de les hortalisses són prou clares. De totes maneres, i per evitar alguna confusió, els dibuixos corresponen a la ceba, la col, la pastanaga, l'enciam, el rave, la patata, el pèsol, l'albergínia, l'all i el tomàquet.

Exercici 9

Per respondre si les afirmacions que plantejem en l'exercici són certes o falses, és important haver buscat prèviament la informació sobre el tomàquet Rosa del Cardener al web de l'Ajuntament i a la revista *Crònica de Súria*.

Pàgina 23

Exercici 14

La realització d'aquesta activitat implica haver entès "la lliçó" o "les lliçons" que Salvador Perarnau volia transmetre als nens. Efectuar, prèviament, aquesta activitat de manera oral amb tot el grup classe, servirà per treballar la comprensió, l'argumentació i el debat.